

Hembygdens Dag firas den 21 augusti
Läs mera på sida 19

Nr 3. Augusti 2011. Årgång 18

OMSLAGSBILDEN:

Maj 1963. Inskrivning av nybörjare, skrev någon på UNTs redaktion på negativ-bladet där denna bild var inlagd utan ytterligare uppgifter. Så förblir fotografens namn okänt. De finkladda och förväntansfulla unga med sina mammor kanske någon känner igen. I bästa fall får vi på Tidlösan en kompletterande historia.

Det vi kan läsa ut av bilden är att inskrivningen ägde rum i bespisningslokalen. Vi ser också att skolan har måst byggas till med en paviljong för att klara alla nykomlingar - inte bara nybörjare. Alla nyinflyttade måste också få plats i skolan för sin barn. Klubbjaka och vita byxor var på modet.

DET VAR BÄTTRE FÖRR - ELLER?

Min frisör tyckte att det var bättre förr, i vart fall när det gäller utbildning i knivrakning. Det tänker jag berätta mera om i nästa nummer av Tidlösan.

Tidningsbilderna var sämre förr. Det upplever Red. varje gång han skall använda ett klipp som illustration. De var så grovt rasterade att moderna skannrar och datorer blir som förvirrade och förvränger mönstret. Tekniken var inte bättre och kraven var inte högre ställda. Det förklarar också varför Red. upplever att så många UNT-bilder från sextiotalet inte håller måttet för förstoring, med dagens krav alltså. De som fotograferade med glasplåtar gjorde (ofta) ett bättre jobb, ofta strålande. De använde finkornig emulsion på plåtarna och kunde sitt labbjobb. Som regel tog de sig tid att komponera bilden och vänta på rätt läge för solen. Vem hinner med detta idag?

Det blir lätt lite nostalgi i de flesta artiklarna i Tidlösan. Men det betyder inte att vi inte uppskattar nuet. Tänk så mycket lättare det har blivit att göra en tidskrift idag, med hjälp av alla datorer, skannrar och vad alla dessa prylar heter. Tidlösan produceras i ett program som heter PageMaker. Detta är redan föråldrat. Det underhålls inte längre. Men programmet gör ju fortfarande det som det alltid har gjort. Programmet har inte blivit sämre – de nya varianterna har utvecklats och blivit bättre – för den som hänger med och lär sig.

Plast från 1950-60-talet har blivit stora samlarprylar. En del kan du studera i föreningens Nutidsmuseum på Hembygdens Dag. Det mesta av dagens plastsaker kommer inte att överleva – de kan gå till återvinnig. Återvunnet blir lika bra som nytt – dock i ny skepnad.

Återvunna berättelser och texter blir inte sämre av att återberättas. Men då upptäcker man att språket har förändrats. Det är en del av historiens gång, något att ta till sig. Idag får man skriva lite som man vill och känner – nästan som i gamla tider, innan vi fick en massa skrivregler.

Det viktigaste är att vi skriver. Detta nummer av Tidlösan har till stor del kommit till genom att läsare har bidragit med sin del av historien.

Det tycker Red. är fett bra! Tack!

Giselher

TIDLÖSAN

UTGES AV:

Husby-Ärtinghundra Märsta
Hembygdsförening
195 91 Märsta
Plusgiro: 36 15 92-9

UTKOMMER: 4 gånger per år.

TRYCK: PP-Tryck, Märsta

REDAKTION:

Giselher Naglitsch, ansvarig utgivare
Tel. 08-591 155 14
E-post: tidlosan@hembygdmarsta.se

Manus mottages med tacksamhet.
Vi förbehåller oss rätten att i
samarbete med författaren redigera
det insända materialet.

INNEHÅLL

Det var bättre förr - eller?	3
Åter till Märsta, Lennart Karlsson	4
Hemvärnet och jag, Gösta Andersson	8
Menigsfull fritid i 1960-talets Märsta	10
Brev från läsekretsen	14
Dialog med läsekretsen	16
Hänt / Händer	18
Hembygdens dag 2011	19

BLI MEDLEM I VÅR FÖRENING

Medlemskapet berättigar till deltagande i alla evenemang, även de som inte är öppna för allmänheten, och du får Tidlösan i din brevlåda fyra gånger om året. Avgiften är 120 kronor om året och gäller för hela familjen.

Enklaste sättet att bli medlem är att sätta in avgiften på vårt Plusgiro med angivande av *namn och adress*. Skriv gärna *Ny medlem* som referens.

För mera information gå till föreningens hemsida: www.hembygdmarsta.se

ÅTER TILL MÄRSTA - LENNART KARLSSON

Jag lärde känna Lennart första gången han bodde i Märsta, både från föreningslivet och som arbetskamrat på KF. När jag tidigare i år träffade Lennart Karlsson och fick veta att han hade flyttat tillbaka till Märsta, bad jag honom berätta lite om sina två beslut att flytta till Märsta. Det lovade han på stående fot och ett manus kom på avtalad tid. Men mitt i slutredigeringen av denna artikel måste Lennart ge sig iväg några timmar för att fira ankomsten av en ny medborgare – ett barnbarnsbarn och fjärde generationens Märstabo av "den inflyttade sorten". Red. ber att få gratulera!

ÅRET VAR 1971

Jag hade slutat på LO:s folkhögskola och fått ett jobb på ABF Stockholms län. Jag bodde då i Lidköping med familjen Birgitta, Ann och Henrik och mitt yrke var att stycka kött hos slakteriföreningen i Skara. På fritiden var jag sekreterare i fackföreningen, Livs avd.17.

HSB Märsta hade en lägenhet på Huggingatan, som passade oss bra. Så vi tog vårt pick och pack och flyttade dit. Jobben fanns i sta'n, som passade bäst, först ABF sedan SIV, Statens invandrarverk, Konsumentverket och avslutningsvis Kooperativa Förbundet, KF (17 år).

Under dessa något över 20 år hann jag också med en del föreningsuppdrag, som ordförande på ABF Sigtuna, Unga Örnar och sekreterare i Sigtuna Arbetarekommun. Här hemma i kommunen hade jag politiska uppdrag inom Kultunämnden och Museet.

Från mina år som ordförande i kulturnämnden och museet, finns några uppdrag och händelser som känns särskilt minnesvärda. Vi byggde om

den fasta delen av museets utställning, samtidigt som vi byggde en ny ingång till museet. Sammanslagningen av de båda fastigheterna utökade utställningsmöjligheten och museet fick ytterligare lagerutrymme i källarplanet. *(Red. anm.: Museets anställda från den tiden säger att Lennart är den bästa ordförande de haft.)*

Gymnasiet byggdes och kulturnämnden fick ett fint tillskott av en lokal för ortens sångare och musikanter, men även för inbjudna gäster och våra egna kulturstipendiater.

Det som inte direkt berörde nämnden var arbetet med att forma ett Länsmuseum för Stockholms län.

Vi i Sigtuna hade en ganska omfattande museal verksamhet och samma var situationen inom de flesta kommuner i länet. Efter omfattande och inledande samtal kunde vi enas om ett Länsmuseum.

NÅGRA MINNEN

Kulturnämndsledamöter och personal med anknytning till Museets verksam-

heter genomförde en mycket intressant studieresa till Finland och närmare bestämt till trakterna kring Närpes. Vi hade möjlighet att bekanta oss med några av hembygdsföreningens verksamheter. Vi besökte bl.a. en grusgrop eller -täckt där en medlem i föreningen undersökte vanliga knytnävestora gråstenar och hur de "klingade". Vid en dov ton hade stenarna använts vid matlagning och när det klingande ljudet fanns kvar hade inte stenen varit upphettad. Tonen på stenen berättade att här hade man på stenåldern kokat sin mat med hjälp av vatten och heta stenar i påsar av läder. Före vårt besök hade jag läst om detta fenomen, men inte sett det i verkligheten.

Bussen och vår lokala guide tog oss upp på en annan del av åsen för att visa oss fångstgropar som fanns kvar sedan urminnes tider. Groparna var ett femtontal och ca 4-5 meter djupa och tio-talet kvadratmeter stora till ytan. Björn och älg var det mest vanliga bytet.

För många deltagare var besöket på hembygdsföreningens stuga dagens stora händelse. Det var välordnat och vackert på den gård som föreningen disponerade. Den här dagen hjälpte vädrets makter till med en blå himmel. Bilden såg ut som följer: en klarblå himmel, en mörkgrön granskog ett svartmålat (tjårat) tak, ett rött hus med svarta knutat, fönsterlister, en svart trappa och en svart stenfot. På gårds-

ABFs styrelse och personal, samt några familjemedlemmar på studieresa till Leningrad. En resa de aldrig glömmer. Under deras resa inträffade haveriet i Tjernobyl den 25 april 1986. Främre raden fr v: Ingrid Mårtensson, Siv Nyman, Tore Nyman, Olle Blixt, Ivar Örling, Bror Svärd, Erna Eliasson, Maud Örling. Mellanraden: Anita Kock, ?, Mona Svärd, Yngve Vålster; Övre raden fr v: Gina Wronkov, ?, ?, Bo Johansson, Bernt Johansson, Göte Silver, Gerd Magnusson, Nisse Söderling, Kristina Wälster, Pia Coloma och Ulla Blixt. Foto Lennart Karlsson

planen som var vackert grön serverades dagens lunch bestående av **GRÖN ÄRTSOPPA MED LÄTTRÖKTA FLÄSK-TÄRNINGAR SAMT HEMLAGAT SMÖR OCH BRÖD**. För min del var den gröna ärtsoppan dagens händelse. Gul ärtsoppa hade jag både ätit och lagat som charkuterist men den gröna hade gått min näsa förbi.

SMÅLÄNNING 1991

En annan del av Sverige tog över mitt intresse för folkbildningen, nämligen Kronobergs län i Småland. Växjö blev min hemort under 10 år. Barnen Ann och Henrik bodde kvar i Märsta. Dom hade skaffat sig ett eget boende, arbete och familjer. Min fru Birgitta avled 1977 efter kort tids sjukdom. Ann sökte sina karriärmöjligheter inom folkbildningen i Stockholm och Henrik var kvar i Märsta och Arlanda.

Unga örnar i Kronoberg var starka under mina tio år i länet. Ett minne som stannat kvar från den tiden, var vårt arbete med biståndsprojektet för det Västsahariska Folket som levde och fortfarande lever i flyktingläger i form av tältstäder. Vi samlade in kläder och leksaker, som vi packade i containrar för vidare transport till södra Algeriet och staden Tindoff. Genom SIDAS försorg fick vi, några ledare, möjligheten att resa ner och se hur våra saker togs om hand och hur folket levde i sina tältstäder. Som ni kan förstå var det stor fattigdom och armod. Maten kom ner i form av gåvor från europiska länder och Kanada. Danskarna hade som exempel byggt upp en "äggfabrik" i god

dansk stil. Mellan de olika tältstäderna hade vi möjlighet att resa med en Jeep och förare, som var väl hemma i trakten. Det fanns inga vägvisare, "solen bestämde vår väg".

Vid ett tillfälle stannade bilen i en ravin eller gammal älvfåra. Kalkstenen lyste röd som på Kinnekulle och innehöll samma växter som därhemma. Jag tog en liten promenad för att bekanta mej med naturen. Då fick jag se en stor sten som påminde om en sköldpadda. Mycket riktigt, det var en fossil sköldpadda med mönster på skölden och havstulpaner, precis som där hemma på västkusten. Stenen/sköldpaddan hade för flera miljoner år sedan levt i en kustnära miljö. Numera finns den hemma på Sleipnergatan.

Tyvärr är det så Västsaharierna lever kvar i sina tältstäder och Marocko har ockuperat det gamla landet Västsahara.

HALLÄNNING 2000

Efter 10 års arbete i Småland blev det ytterligare 10 års boende och arbete i Halland. Kooperativ Utveckling behövde en ny medarbetare. Arbetet skulle till att börja med bara omfatta tre månaders jobb. En tidigare medarbetare hade inte fullgjort sina uppdrag, så jag hade i uppdrag att reda ut detta. Tre månader blev snart 4 års projektanställning. EU hade på det regionala planet fått möjlighet att anställa personer, för att medverka till att starta ekonomiska föreningar runt omkring i landet och därmed skulle vi medverka till att öka sysselsättningen i till exempel Halland.

Tiden i Halland och Varberg räckte också till att arbeta inom PRO som sekreterare i styrelsen och som cirkelledare. Vi hade en ganska omfattande verksamhet inom PRO föreningen. Medlemmarna åkte på långresa varje år. Detta bidrog till att jag kunde besöka både Kina och Island. Under de senaste åren startade vi en ny PRO-förening i orterna väster och norr om Varberg. Jag hade glädjen av att vara ordförande i detta arbete.

ÅTER TILL MÄRSTA

Jag hade med mina närmaste talat om att nu när jag var pensionär, skulle jag kanske bli Märstabo igen. Detta var som alla förstår ett svårt beslut. Bryta upp från Bua där jag bott de senaste tre åren och komma tillbaka till min "hemort". Även här hemma hade stora förändringar skett bland gamla vänner och inte minst i samhället. Med andra ord inget var sig likt längre.

Mina två äldsta barnbarn Peter och Mikael hade slutat skolan för flera år sedan och skaffat sig eget jobb och boende. Filippa och Maja har inte slutat skolan än och tillsammans med pappa Henrik lägger de all sin fritid på Skånelas flickhandboll. Att flytta tillbaka till Märsta var

ett beslut som kunde dras i långbänk, men så blev det inte.

En sensommarkväll 2010 var jag och min "nya" familj ute och åt söndagsmiddag på ett motell i grannskapet. När vi fått vår mat och skulle äta i lugn och ro, kom det in i matsalen ett tjugotal flickor i röda träningsoveraller. Det kunde ha varit ett handbollslag från Märsta! Jag fick då en tankeställare. – Om det nu hade varit så, hade jag då känt igen "mina" egna handbollsspelare?

Den frågan stannade kvar i min tankevärld ett bra tag och medverkade aktivt till att jag kunde besluta mig för att återigen bli Märstabo och morfar och farfar. Våra tidigare korta och ibland sporadiska möten/träffar under åren räckte inte utan jag och barnen vill ses oftare, ja, kanske varje dag.

Lennart Karlsson första juni 2011

ABF-ordföranden Lennart Karlsson avtackar Erik Brunnström "för lång och trogen tjänst", på årsmötet 1975. Bernt Johansson i bakgrunden och Antti Syrjelä t. höger övervakar det hela.

HEMVÄRNET OCH JAG

Jag är nog en av få, som har sett hemvärnet i Husby-Årlinghundra från starten 1941. Mina kontakter med hemvärnet därefter har varit många fram till min pensionering 1988. - Här några tankar och minnen när nu organisationen i år fyller 70, skriver Gösta Andersson från Östersund.

BAKGRUND

Hemvärnet bildades under det andra världskriget inför hotet av en ockupation. Riksdagsbeslutet den 29 maj 1940 kom således två och en halv månader efter vapenstilleståndet i Finland och en och en halv månad efter Tysklands anfall på Danmark och Norge den 9 april.

Beslutet var en bekräftelse på och ett godkännande av ett "folkuppbåd" som startat spontant runt om i landet. 30 november bildades en frivilligkår i Malung med cirka 75 personer. Den upplöstes i maj 1940 och bildade sedan stommen i det första hemvärnsområdet, det första i Sverige.

STARTEN

Här var skytterörelsen stark i Odensala-Märsta skytteförening. Jag vill minnas att man vintern 1941 hade fått igång någon form av hemvärnsverksamhet med främst folk från skytteföreningen. Jag var 13 år och tittade på en övning efter Steningevägen, som leddes av kadettsergeanten Emil Holmberg från Hökmora. Han var då elev på Karlberg och hade skaffats dit av min morfar, Ivar Käll, som var hemvärnsadjutant.

1942 var verksamheten i full gång med Rickard Frödin som hemvärnsområdesbefälhavare och c:a 25 hemvärnsmän. De flesta var över 47 år och hade gått ur rullorna. Men vi var några

hemvärnspojkar, David Jonsson, Harry Samuelsson, Otto Fors och jag. Det fanns gott om ammunition så vi fick träna mycket med gevär m/96, 6,5 mm och kunde snart börja delta i skyttetävlingar. Om vintrarna åkte vi för skidskyttemärken i olika valörer, så vi var tidigt ute i den blivande svenska paradgrenen. Verksamheten bedrevs med skjutbanan som bas - nedanför Rikstretton, över områdena för nuv. Ekillegymnasiet och f.d. idrottsplatsen mot blindingen.

Hemvärnsman Gösta Andersson ca 1942

FORTSÄTTNINGEN

Vi utbildades under beredskapsåren för att upptäcka och försvåra luftlandsättningar, skydda förråd och fabriker, bevakningstjänst vid stationen, ordna vägspärrar m.m. Det här övades främst genom posterings-tjänst dubbelsidigt, där några av oss var fiender, som de andra skulle avvisa eller ta till fånga.

Det var lös ammunition vi använde. Men vi tyckte nog att skytteträningen med skarp ammunition var viktigast.

Ibland övade vi ihop med Odensala hemvärn, som hade Andersson i Tollsta som hemvärnschef. Titeln infördes omkring 1947. Vid längre övningar var lottorna med och svarade för maten. Även luftbevakningslottorna, tornsvälorna, som hade sin arbetsplats på taket till Husby skola var med ibland.

Mer kvalificerad utbildning fick en del av oss på Hemvärnets Stridsskola vid Vällinge norr om Södertälje. Det innebar cykelåkning med utrustningen i resväska och på axel gevär vid in- och utryckning.

1944 var jag där på en fältsportledarkurs för hemvärn, lottor, bilkårister och blå stjärnor under en vecka. En av lärarna var den legendariske Bertil Ugglå, som vi hörde leda morgongymnastiken på radio under krigsåren.

Året efter var jag där på en gruppchefskurs under 2 veckor. En kväll hade vi spaning och innästling mot vattenverket vid Norsborg. Tidigt den morgonen hade den andra atombomben i historien fällts mot Nagasaki i Japan.

Under den kursen fick vi utbildning på alla eldhandvapen, kulsprutegevär

och kulsprutor som vi hade i armén. Det kom väl till pass, för jag blev kulsprute-gruppchef på den vattenkylda m/14, som vi fick kort därefter i vårt hemvärn.

1945 var hemvärnskretsen vid Skjutskolan i Rosersberg för att vi skulle få skjuta för arméns medaljer och märken. Det var en svår skjutning, men jag lyckades ta medaljen, vilket jag inte lyckades med någon mer gång under min militära karriär.

Någon gång under de här åren - troligen 1943 - hade vi hemvärnsfest på lövad loge med mat, dricka och dans vid Ekilla. Valter Gustavsson från Benstocken spelade dragspel och de som inte orkade till morgonsidan kunde vila i nyinkört hö.

I TJÄNSTEN

Genom mitt yrkesval fick jag många kontakter med hemvärnet på skilda nivåer och på många olika platser. Jag började rekryten på I 8 i Uppsala, men skickades efter 4 månader till I 13 i Falun på pionjärutbildning. Där blev intresset för jobbet starkt och jag blev officersaspirant vid regementet.

Som fänrik och löjtnant i slutet av 1950-talet fick jag åka ut från Falun och leda stridsövningar och skjutningar med hemvärnet i Hedemora, Horndal och Malung, platsen där allt med hemvärn hade börjat i Sverige 1940.

Tidigt 1960-tal blev en av mina krigsuppgifter på Norrbottens regemente (I 19) att vara platsbefälhavare i Älvsbyn och samarbeta med hemvärnet, som försvarade broarna över Piteälven.

Forts. sid 12

1968 Stor koncentration. Gammal och ung möts i schackturnering.

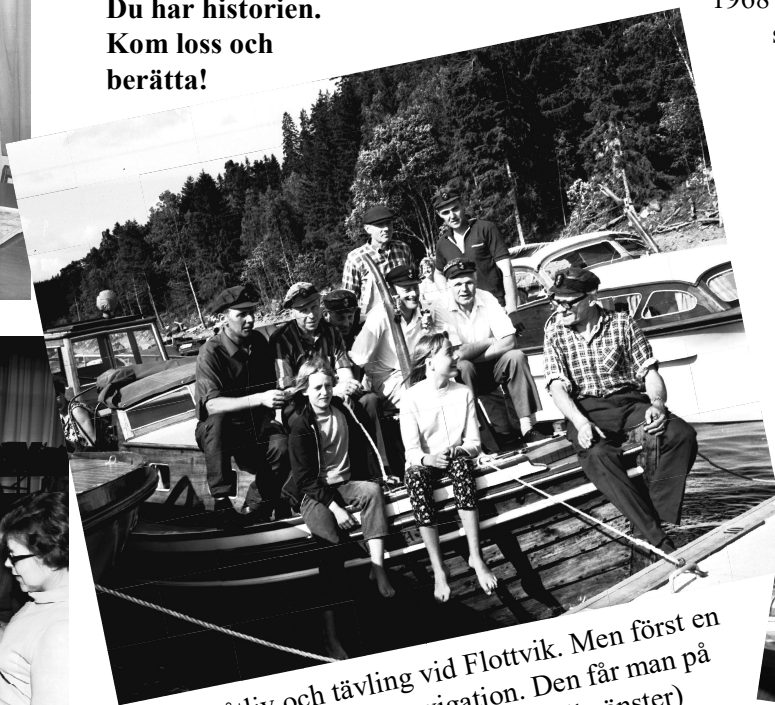
1967 Bridgespel i Folkets Hus

MENINGSFULL FRITID I 1960-TALET MÄRSTA

Vår lilla rapsodi över vad Märstaborna fyllde sin fritid med under 1960-talets nybyggarsamhälle blev en succé. Det visar läsarreaktionerna. Se sidan 14 och framåt.

Vi fortsätter därför med flera bilder ur vår samling av bilder som okända UNT-fotografer har tagit. Vi hoppas att läsarna åter skall hitta bekanta bland bilderna eller känna igen sig själva och friska upp trevliga minnen.

Precis som förra gången säger Tidlösan: Vi har bilderna – Du har historien. Kom loss och berätta!

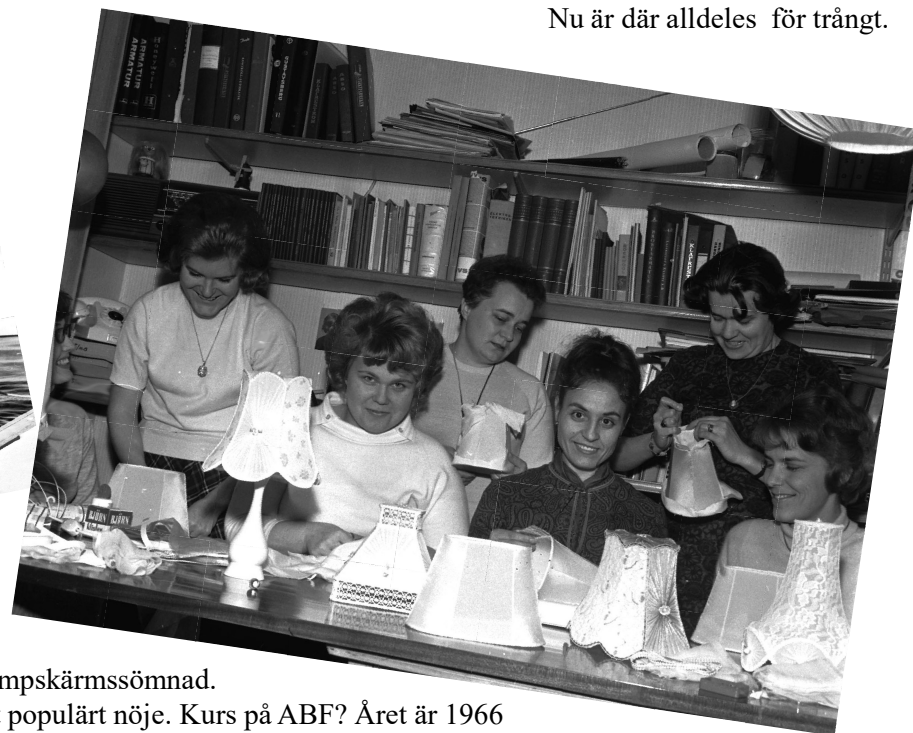
1968 Båtliv och tävling vid Flottvik. Men först en grundläggande kurs i navigation. Den får man på ABF i Märsta i maj 1967. (Mitten till vänster)

1968 fanns det en flygklubb som höll till på Arlanda. Mer vet vi inte om bilden. 5 år efter flygplatsens invigning fick klubben tydligen fortfarande flyga över Arlanda. Nu är där alldeles för trångt.

Mars 1965. Tenniskurs i Centralskolans gamla gymnastiksal. Instruktören heter Roland Klint.

Lampskärmssömnad. Ett populärt nöje. Kurs på ABF? Året är 1966

Forts. från sid 9

Något år senare krigsplacerades jag i Kalixområdet och fick nya hemvärns-kontakter.

Under slutet av 1960-talet, som gener-
alstabsofficer i Arméstaben, var kontak-
terna många med Rikshemvärnschefens
stab, bl. a. för att skriva artiklar om
armén i Hemvärnstidningen.

Fyra år under tidigt 1970-tal besökte
jag de flesta platser i Nedre Norrlands
militärområde (Jämtland, Härjedalen,
Ångermanland, Medelpad, Hälsingland
och Gästrikland) där Hemvärdet hade
sina uppgifter. Detta skedde för att så
bra som möjligt kunna utföra den mark-
operativa krigsplanläggningen, som var
mitt bord i det dagliga jobbet.

Från 1976 blev jag fältjägare och
bataljonschef på I 5/Fo22. Sedan fort-
satte arbetet på regementet under fyra
år såsom stabschef med bl.a. hemvärns-
jobb. Min förlängda arm var en särskild
avdelning, som skötte och utbildade
hemvärdet och frivilligorganisationer-
na. Mest att göra var det i perioder
såsom t.f. regementschef - cirka 2 måna-
der per år - då jag ofta fick jobba lördag-
ar och söndagar när hemvärdet övade.
Regementschefen/fobefälhavaren
inspekterade då och sa' några ord till
kamraterna i hemvärdet.

1981 bytte jag jobb igen, till Värn-
pliktsverket. Som chef för Övre Norr-
lands Värnpliktskontor i Boden och
senare Nedre Norrlands Värnplikts-
kontor i Östersund hade jag hemvärdet
och frivilligorganisationerna i datorer-
na. Här hände det ibland att något av
dessa ärenden hamnade på mitt bord.

HEMVÄRNETS IDROTTSMÄN

I stort sett genom åren har idrotten varit
ett måste i tjänsten och även på fritiden.
Orientering, skidåkning, skidskytte och
skidorientering har varit mina tävlings-
grenar ända upp i 50-årsåldern. Under
en tid för snart 40 år sedan tränade jag
Skånelas ungdomar i Märsta.

I Östersund var längdåkning livlig
och jag fick Skidförbundets utbildning
till förbundstränare samt jobbade i ÖSK
(skidklubben) och länets utbildnings-
verksamhet.

1976 fick jag order av arméchefen att
ta hand om den militära skidåkningen.
Det innebar att organisera årliga militär-
mästerskap, delta i militära världsmäs-
terskap och utse deltagare, som vi
tränade i fyra veckolånga träningsläger
per år för att få fram deltagare till
militära VM. Mina närmaste medarbeta-
re var Åke Jönsson (senare svensk och
norsk förbundskapten) och Hans
Ottosson (Annas far), fortfarande en
uppskattad tränare i alpina landslaget.

Våra längdåkare och skidskyttar hade
svårt vid den här tiden med inkallelser
till repövningar under februari och mars.
De kunde varken träna, tävla eller tjäna
pengar på sin idrott under dessa vintrar.
För att förbättra deras villkor och
Sveriges nivå vid tävlingar mot andra
länder, där nästan alla stjärnor ingick i
försvaret, måste någonting göras. Norge
hade sina stjärnor i Hemvärdet och det
borde också vi ha. - Men det var ingen
bra ide enligt de bästa skidåkarna bland
de svenska befälen. Då missade dom
chansen att kvalificera sig till de
militära landslagen.

Efter fem års kämpande i motvinden
började vi krigsplacera eliten i
Hemvärdet. De bästa fick också två
barmarksläger, läger på första snön i
november och en träningsvecka i mars
före militära VM. Wassberg blev stf
chef i Åsarnas hemvärn, där senare
Ottosson, Hans Persson och Mogren
ingick. Även de bästa skidskyttarna och
en del utförsåkare blev hemvärnsmän.
De bästa damerna blev bilförare i
hemvärdet. Snölägren hade vi i Kiruna
samt i Boden eller Östersund som var
mina arbetsplatser vid den tiden. Bra
tränare hade vi, t.ex. Hans Ottosson och
Åke Jönsson.

1986 i Tyskland deltog vi med mycket
hemvärnsfolk i truppen. Framgångarna
började komma och Thomas Wassberg,
vilken hade tagit ett silver 1977, när han
var beväring hos mig och Åke Jönsson,
gav sig inte fast han blev utan medalj.
När jag skjutsade honom till flyg-
platsen för hans resa till vidare fram-

gångar i Lahtis, tingade han på att få
vara med längre fram. 1991 i Östersund,
som skidpensionär, förde han den
svenska fyrmannapatrullen till brons på
25 km. I patrullen ingick hemvärnsman
Jyrki Ponsiluoma från Åsarna, som
ursprungligen var från Märsta och då
tävlade för Arlanda.

Efter några år i slutet av 1980-talet
hade de flesta idrotterna inom försvaret
följt i vårt spår med krigsplaceringar i
Hemvärdet. Systemet blev helt accepte-
rat och de duktiga hemvärnsmännen
och kvinnorna blev föregångsgestalter
runtom i landet.

Om det är så, har min insats på äldre
dagar varit bättre för Hemvärdet än när
jag i ungdomen låg på skjutbanan och
pumpade blindingen (kulfånet) full
med bly. Jag lyckades slita ut pipan på
min och morfars mauser, så det blev
ompipning. Det kan man kalla
försvarsvilja!

Gösta Andesson 1988
sista dagen på arbetsplatsen

BREV FRÅN LÄSEKRETSEN

Mittuppslaget i förra numret av Tidlösan gav mycket gensvar. Flera läsare kände igen bilderna från sina ungdomsår och hörde av sig till redaktionen. Läs om deras upplevelser.

TILL REDAKTIONEN FÖR TIDLÖSAN
Fick eran trevliga hembygdstidning från min syster häromdagen, med anledning av att hon såg mig på bild i den.

Året var 1966, jag var 15 år och tyckte mycket om att skapa med mina händer. Min mamma skötte håret hos en damfrisörska som gick och målade porslin. Hon visade min mor sina alster och mamma sa att det där skulle du nog tycka om.

Det var kanske inte den vanligaste hobbyn för en 15-årig tjej. Jag började i alla fall denna kurs tillsammans med, i mitt tycke, ett gäng tanter. Kursledare var Gurli Bagge. Iallafall var dessa tanter jättesnälla och trevliga så under flera års tid gick jag på denna porslinsmålning. I början var vi på Centralskolan, men sedan fick vi vara hemma hos Gurli på fina Broby gård.

Idag kan jag se värdet av att jag fick gå på kurs och lära mig detta, inte för att jag målat porslin sedan dess, men att skapa med mina händer har jag alltjämt gjort, och vilket skapande det än är så har man alltid nytta av det man tränat på tidigare. Jag har målat i olja och sedan 15 år så har keramiken tagit över en stor del i mitt liv.

Jag utbildade mig till distriktssköterska, flyttade till Fagersta och sedan 25 år jobbar jag som skolsköterska på högstadiet. Jobbar 50 % och har en

keramikverkstad hemma, där jag jobbar övrig tid. Jag säljer mina saker på hantverksmässor och en del marknader, träffar många andra hantverkare och många människor då jag är ute och måste säga att detta har gett mig oerhört mycket glädje. För att inte tala om den tillfredställelse det ger att sitta i verkstaden och skapa med sina händer. Vill du ge dina barn eller barnbarn något bra, kanske istället för ett spel till datorn - betala en kurs där dom får skapa något. För vem vet vad det kan betyda för framtiden.

Jag som är tjejen på bilden, har randig tröja, hette då Inga-Lena Andersson. I mitten sitter Maj-Britt Lindblad och bredvid henne Gurli Bagge, kvinnan bakom mig kommer jag inte ihåg namnet på.

*Hälsningar från
Lena Hertz i Fagersta*

HEJ GISELHER!

En god vän visade mig idag ett foto som var publicerat i senaste numret av Tidlösan och som tydligen finns i ert bildarkiv. Fotot finns på sidan 10 i mitten och visar fyra pojkar i Centralskolans slöjdsal. Pojken längst till vänster är jag. Bredvid mig står min vän som heter Jan Franzén. Längst till höger i bilden står en pojke som heter Helmut Stammel. Den återstående pojken, lite i bakgrunden, minns jag inte men han kan nog identifieras genom något gammalt klassfoto.

Kul att se. Dessvärre har jag inget minne av själva fototillfället. Självlklart skulle det vara kul att få en kopia av bilden om detta är möjligt.

*Hälsningar
Anders Turesson*

HEJ!

Jag fick av en händelse, låna några "Tidlösan"! Oj vad intressant....

Men mest spännande var att jag hittade en bild på mig själv! Nummer 2, (senaste nummret) på sidan 10, där man visar en bild på flickor som har träslöjd!

Jag till vänster, heter Britten Lindén och flickan till höger heter Eva Isaksson. Det stämmer att slöjdsalen låg i källaren på det gamla huset. Högst upp var det en gymnastiksal. Syslöjden låg i röda längan mot Skolgatan också i källaren. Minns att jag tyckte att det var betydligt roligare med syslöjd.

Träskålen hade jag kvar ända till början på 2000, då jag flyttade och den åkte i soporna. Koftan jag har på mig hade mamma virkat, den var rosa med blanka knappar!

*Hälsningar Britten Lindén
Karlsborgsvägen 231, Märsta*

Red. kommentar:

Anders Turesson har fått sin bild och Kenneth (se nästa uppslag) har fått bilderna till sin mamma Eivor Fridh.

Nu, sedan nästan alla våra bilder är digitaliserade, är det lätt att tillmötesgå läsarnas och övriga intresserades önskemål. Register över våra bilder finns på Hembygdsföreningens hemsida. Där finns även uppgifter hur man enkelt kan beställa bilder.

DIALOG MED LÄSEKRETSEN

Ibland leder ett brev från läsekretsen till en dialog som utspinner sig över en längre tid. Det kan bli ömsesidigt utbyte av tankar och bilder. Ett sådant utbyte per e-post har redaktören med Kenneth Fridh i Dals Långed.

För mer än ett år sedan beställde Kenneth alla tillgängliga böcker från hembygdsföreningen som berättar om hans mammas hembygd, Märsta. Det följdes upp med ett medlemskap för mamma, som nu regelbundet läser Tidlösan. Genom Kenneth som mellanhand kan vi nu förmedla en del av mamma Eivors minnen från Märsta.

HEJ GISELHER!

Måste bara tala om att mamma, Eivor Fridh, född Edbom 1932 har läst allt om Sundveda som skrivits i Tidlösan med stort intresse. Även jag förstås, men mest mamma som är född och uppväxt på Sundveda.

Edbom som körde traktor på åkrarna och som Gösta, grannpojken fick åka med var min morfar Emil. Emil och Ida flyttade till Sundveda när de gift sig 1921 och bodde där tills de flyttade till Lilla Ekill 1944 för att sedan bygga ett eget hus 1946 inne i Märsta.

Mamma med sina syskon och Marianne från granngården Solsta lekte ofta "affär". Det var under bron till höskullen som syns på det andra kortet (Tidlösan 2010 nr 4, sid 4) som vi lekte affär och grannen Pettersson, som inte hade egna barn, bjöd oss på saft och bullar, berättar mamma. Där fick hon också lyssna på radio och det var Barnens brevlåda med farbror Sven minns hon.

Före morfar fick köra traktor hade han hand om två hästar, Drabant och Pontus som han använde till olika körningar med vagn.

Men nu är det är så att mamma inte har något kort på huset Sundveda och jag undrar om du har tillgång till det som var i tidningen? Vore mycket tacksam om du kunde mejla över det i så fall och har du något mer så är jag intresserad. Betalar gärna om vi får tillgång till fotot.

*Mvh Kenneth Fridh
Dals Långed*

HEJ

Har kopierat några kort från mammas album. Det med Eivor som åker efter hästar-na Pontus och Drabant med sin pappa Emil Edbom taget på Sundveda 1935.

Byggnaden bakom inrymde vedbod på ena sidan, andra sidan delades mellan grishus och sedan ett hönshus.

Sedan berättar mamma att det var lite extra spännande när varubilen svängde in på gården i Sundveda. Det kan man förstå när man ser korvarna hänga i taket till försäljning. Till höger står min mormor Ida Edbom, kortet taget 1942.

Mamma fick en ny cykel 1940 när hon var 8 år. Den köpte hennes storebror Karl Erik för en av sina första löningar...

Fortsättning följer.

Mvh Kenneth

HEJ IGEN

Vet inte om något av korten jag sänt är något för Tidlösan men här kommer i alla fall två till från min moster Astrid. Det ena är min morfar Emil på traktor. Men vi tror nog inte det är den Case traktor som Gösta skrev att han fick åka med på, men vi är inte säkra. Det andra kortet är...

*Mvh Kenneth
(Forts nästa sida)*

HÄNT

NYVALDA FUNKTIONÄRER

Under årsmötet kunde inte alla uppdrag tillsättas. Detta har nu lösts genom att styrelsen har utsett Mares Lendway till skolfogde, med bl a ansvar för museet. Styrelsen har också beslutat att stugfogdens uppgifter uppdras åt Torsten Nordén med biträde av Fredrik Lundgren.

NYA MEDLEMMAR

Rolf Sundell, Doris Lundqvist, Lars-Göran Gunnarsson, Brita Finndell, Alf Björk, Åsa och Hans Schmidt, Britten Lindén, samtliga Märsta, Britt-Marie Elgenfors, Rosersberg, Stefan Sandberg, Upplands Väsby och Siv Hjertqvist, Sköndal

MÖRKLÄGGNINGSGARDINER

har inköpts och satts upp i skolsalen. Med detta skall kommande bildvisningar i hembygdsgården bli mera njutbara.

ÅRETS VALBORGSFIRANDE

var välbesökt och stämningen på topp, trots den bitande kylan. Kanske var det på grund av kylan som synpunkter hördes att högtalarna till kommande år borde placeras närmare elden. Serveringen utnyttjades flitigt, vilket gav bra intäkter till verksamheten.

MÄRSTA FRIMÄRKSKLUBB

välkomnar nya intresserade att pröva på våra aktiviteter. Vi träffas och delar med oss av våra tankar och erfarenheter om frimärken och vad man kan åstadkomma med en samling. Vi byter material och har trevligt. Varannan onsdag kl. 19.00 på ABF i Märsta. **Säsongsstart den 7 september.** Vill du veta mer, ring Giselher Naglitsch 591 155 14.

(Forts från föreg sida)

Det 4e kortet som jag tycker är så bra med ett härligt gäng ungar som är lite ovana med att vara så uppklädda är taget 1938 vid Odensala skola. Mamma står längst till vänster i en lite för stor kapp. Mamma som då bara var 6 år fick följa med till skolan på något hon kallade ”försprång till plugget”. En förberedelse för att se hur skolan var innan hon började på riktigt.

Mvh Kenneth

HEJ IGEN

Lite tillägg och justering av det jag skrev om skolkortet med mamma på. Det är elever från Dropsta skola som har sin examen i Odensala kyrka där kortet är taget. Eivor som skulle börja skolan nästa år fick tillsammans med några till barn komma med och prova på hur det var. Lärarinnan heter Margareta Ahnström och några namn som hon är helt säker på är Bengt Söderkvist (främre ledet med keps) och hans syster Gun Britt. Deras föräldrar hade affären vid Tullen mot Sigtuna enligt mamma. I bakre ledet till vänster står Rune Lundvall (med glasögon).

Vi hörs vidare Kenneth

HEMBYGDENS DAG

i Husby gamla skola och på Täppavallen

Söndagen den 21 augusti kl. 11.00 – 15.00

Årets tema: Skola

Ur programmet:

Dagen inleds med friluftsgudstjänst.
Hela dagen: hantverk, lanthandel, loppis, kulturstig, lotterier, öppet museum, marknadskarameller, servering med hembakat, korv, våfflor, samt fiskdamm för barnen

Musik & Kultur:

Trubaduren Jan Burehäll
Märsta Dragspelsgille

Utställningar:

I magasinet och skolhuset

Foto: Hans Kündig, 2005

VÄLKOMNA!

Foto ur Eivor Fridhs album. 1938, barn från Droppsta småskola har gått till Odensala kyrka för att fira examen.